

શ્રીકૃષ્ણાય નમઃ

શ્રીવલ્લભાય નમઃ

શ્રીગોપીજનવલ્લભાય નમઃ

.....
શ્રી ચમુનાષ્ટકમ્
(પુષ્ટિપાઠાવલી)

(પુષ્ટિપ્રભુદ્વારા શ્રીચમુનાળમાં સ્થાપિત અષ્ટવિધ ઐશ્વર્યો પૈકી પ્રથમ ઐશ્વર્ય; શ્રીચમુનાળ આ માર્ગમાં સકલસિદ્ધિઓના હેતુરૂપ છે.)

નમામિ ચમુનામ્ અહં સકલ-સિદ્ધિ હેતું મુદા
મુરારિ-પદ-પંકજ-સ્ફુરદમન્દ-રેણૂત્કટામ્ ॥

તટસ્થ-નવકાનન-પ્રકટ-મોદ-પુષ્પામ્બુના
સુરાસુર-સુપૂજિત-સ્મરણિતુઃ શ્રિયં બિભત્તીમ્ ॥ ૧ ॥

(બીજું ઐશ્વર્ય : શ્રીચમુનાળ ભગવદ્દરતિને વધારનારા છે.)

કલિન્દ-ગિરિ-મસ્તકે પતદમન્દ-પૂરોજ્જવલા
વિલાસ-ગમનોલ્લસત્-પ્રકટ-ગણ્ડ-શૈલોત્તતા ॥

સઘોષ-ગતિ-દન્તુરા સમધિરૂઢ-દોલોત્તમા
મુકુન્દ-રતિ-વર્ધિની જયતિ પદ્મબન્ધોઃ સુતા ॥ ૨ ॥

(ત્રીજું ઐશ્વર્ય : ભુવનપાવની શ્રીચમુનાળ પુષ્ટિભવો અને પુષ્ટિપ્રભુના સમ્બન્ધ વચ્ચે આવતા પ્રતિબન્ધોને દૂર કરીને ભગવદ્ભવયોગ્ય શુદ્ધિ કરનારા છે.)

ભુવં ભુવન-પાવનીમ્ અધિગતામનેક-સ્વનૈઃ
પ્રિયાભિરિવ સેવિતાં શુક-મયૂર-હંસાદિભિઃ ॥

તરૂ-ભુજ-કંકણ-પ્રકટ-મુક્તિકા-વાલુકા-
નિતમ્બ-તટ-સુન્દરી નમત કૃષ્ણ-તુર્ય-પ્રિયામ્ ॥ ૩ ॥

(ચોથું ઐશ્વર્ય : ભગવાન્ના સમાનગુણધર્મવાળા હોવાથી શ્રીચમુનાળ સાથે ભુવનો સંબન્ધ બંધાતા ભગવાન્ સાથેય બંધાઈ જાય છે.)

અનન્તગુણભૂષિતે શિવવિરગ્નિદેવસ્તુતે

ઘનાઘન-નિભે સદા ધ્રુવપરાશરાભીષ્ટદે ॥

વિશુદ્ધ-મથુરા-તટે સકલ-ગોપ-ગોપી-વૃત્તે

કૃપાજલધિસંશ્રિતે મમ મનઃ સુખં ભાવય ॥ ૪ ॥

(પાંચમું ઐશ્વર્ય : ભગવાનને પ્રિય એવા ભક્તોના કલિદોષોનું નિવારણ

શ્રીયમુનાજી કરે છે.)

યયા ચરણપદ્મજ મુરરિપોઃ પ્રિયમ્ભાવુકા

સમાગનોતોડભવત્ સકલ-સિદ્ધિદા સેવતામ્ ॥

તયા સદશતામિયાત્ કમલજસપત્નીવ યદ્-

હરિપ્રિયકલિન્દયા મનસિ મે સદા સ્થીયતામ્ ॥ ૫ ॥

(છઠું ઐશ્વર્ય : પુષ્ટિજીવોને શ્રીયમુનાજી પુષ્ટિપ્રભુના પ્રિય બનાવે છે)

નમોડસ્તુ યમુને સદા તવ ચરિત્રમત્યદ્ભુતં

ન જતુ યમ-યાતના ભવતિ તે પયઃપાનતઃ ॥

યમોડપિ ભગિનીસુતાન્ કથમુ હન્તિ દુષ્ટાનપિ

પ્રિયો ભવતિ સેવનાત્ તવ હરેર્યથા ગોપિકાઃ ॥ ૬ ॥

(સાતમું ઐશ્વર્ય : શ્રીયમુનાજી ભગવત્સેવાકર્તાના શરીરમાં અલૌકિક

સામર્થ્ય એટલે તનુનવત્વનું સમ્પાદન કરી આપે છે.)

મમાસ્તુ તવ સન્નિધૌ તનુ-નવત્વમેતાવતા

ન દુર્લભતમા રતિર્ મુરરિપૌ મુકુન્દપ્રિયે ॥

અતોડસ્તુ તવ લાલના સુર-ધુની પરં સદ્ગમાત્

તવેવ ભુવિ કીર્તિતા નતુ કદાપિ પુષ્ટિસ્થિતૈઃ ॥ ૭ ॥

(આઠમું ઐશ્વર્ય : પુષ્ટિપ્રભુના લીલાસામયિક શ્રમજલકણો સાથે

પુષ્ટિજીવોનો સમ્બન્ધ સમ્પાદિત કરે છે.)

સ્તુતિં તવ કરોતિ કઃ કમલજ-સપત્નિ ! પ્રિયે !

હેરર્ યદ્નુસેવયા ભવતિ સૌખ્યમ્ આમોક્ષતઃ ॥

ઇયં તવ કથાધિકા સકલ-ગોપિકા-સદ્ગમ-

સ્મરશ્રમ-જલાણુભિઃ સકલ-ગાત્રજૈઃ સદ્ગમઃ ॥ ૮ ॥

(શ્રીયમુનાજીના પાઠથી સર્વપાપક્ષય, સકલસિદ્ધિની પ્રાપ્તિ, ભગવાનનાં

પ્રેમ, પ્રભુને સન્તોષ; અને સ્વભાવ ઉપર વિનય રૂપી રૂપો સિદ્ધ થાય છે.)

તવાષ્ટકમ્ ઈદં મુદા પઠતિ સૂરસૂતે ! સદા
 સમસ્ત-દુરિત-ક્ષયો ભવતિ વૈ મુકુન્દે રતિઃ ॥
 તથા સકલ-સિદ્ધયો મુરરિપુશ્ય સન્તુષ્યતિ
 સ્વભાવ-વિજયો ભવેદ્ વદતિ વહ્નલઃ શ્રીહરેઃ ॥ ૯ ॥
 ॥ ઇતિ શ્રીવહ્નભાચાર્યવિરચિતં શ્રીયમુનાષ્ટકસ્તોત્રં સમ્પૂર્ણમ્ ॥

★★★

શ્રી યમુનાષ્ટકમ્

(ગો. શ્રીશ્યામનોહરજી, કિશનગઢ-પાર્લા, ષોડશગ્રંથ ગ્રંથપરિચય)

આપણે સાંભળતા આવીએ છીએ કે પોતાની વ્રજયાત્રા દરમયાન શ્રીમદ્વહ્નભાચાર્ય મહાપ્રભુજી મહાવનમાં યમુનાજીના તટ ઉપર ગોકુલ ગામની ખોજમાં પરિભ્રમણ કરી રહ્યા હતા ત્યારે સ્વયં શ્રીયમુનાજીએ પ્રકટ થઈને વર્તમાન ગોકુલનું સ્થળ બતાવ્યું હતું. પ્રાચીન ગોકુલ ગામના સ્થળની ઓળખાણ પછી શ્રીમહાપ્રભુજી ત્યાં બિરાજ્યા અને ત્યારે શ્રીયમુનાજીનું પુષ્ટિમાર્ગીય માહાત્મ્ય અથવા મહત્વનું જ્ઞાન તેઓશ્રીના મુખેથી આપોઆપ નીકળવા માંડ્યું અને તે જ ષોડશગ્રંથમાં મંગલાચરણ રૂપે યોજાયેલ શ્રીયમુનાષ્ટકસ્તોત્ર છે.

એક કિવંદંતી અનુસાર શ્રીયમુનાષ્ટકની રચના વિ.સં. ૧૫૪૯ શ્રાવણ સુદિ ત્રીજને દિવસે શ્રીગોકુલમાં થઈ હતી. (દ્રષ્ટવ્ય : શ્રીનાગરદાસ બાંભણિયા દ્વારા લિખિત “શ્રીષોડશગ્રંથની રચના તથા શ્રીમહાપ્રભુના ચરિત સાથે સંકળાયેલ મહત્વની તવારીખો” લેખ, વૈષ્ણવવાણી, અંક ૪, વર્ષ ૧૯૭૯)

જેમ ગંગાજી સાથે દાસ્યભાવાત્મિકા મર્યાદાભક્તિની એક અંતર્ધારા વહે છે, તે જ પ્રમાણે શ્રીયમુનાજીની સાથે પણ પુષ્ટિભક્તિની અંતર્ધારા વહે છે. શ્રીયમુનાજીની સાથે વહેતી પુષ્ટિમાર્ગની આ અંતર્ધારા વ્યાપિવૈકુંઠના નાથને નાના એવા ગોકુલના નાથ થવાને માર્ગ તથા પુષ્ટિમાર્ગીય ગરિમા પ્રદાન કરે છે. ક્ષય કરી રહેલા કાળના પ્રવાહમાં તણાતા જીવોને ત્યાંથી પરાણે ખેંચી લઈને પોતાની સાથે વહેવડાવીને આ ધારા તેઓને શ્રીકૃષ્ણની દિવ્ય મધુર નિત્ય લીલાઓ સુધી પહોંચાડી દે છે.

